HIERON. CARD. COLVMNA

MARC. ANT. COLVMNA

COLVMNA ROSTRATA
seu
PLAVSVS TRIVMPHALIS
MARCI ANTONII COLVMNÆ
emodulatus

Inter Philosophicas theses Vincentij Centurioni Genuens. in Coll. Romano Societ. IESV

AVSPICIIS

HIERONYMI CARD. COLVMNÆ

ARCHIEPIS. BONONIENSIS

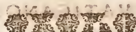
Romæ 1633 Apud Franciscum Caballetum Super.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

HIERONYMO
CARD. COLVMNAE
ARCHIEPISC. BONONIENSI

VINCENTIVS CENTVRIONVS GENVENSIS F.

VICTOR, Cn: olim Duilius, Imperator fortißimus apud Liparas, primùm mersa & fugata hostium classe, maritimum egit triumphum. Erraui, Duilius, Quiritium inuictißimus, non contentus vnius diei triumpho, per vitam omnem, vbi à Senatu rediret, præluceere funalia, præcinere sibi tibias iussit, quasi quotidie triumpharet. Quid ni? MARCVM ANTONIVM COLVMNAM tuum (dicerem) Eminentißime Cardinalis, nisi publicum esset terrarum orbis bonum. Quid ni, inquam, liceat mihi, Imperatorem fortißimum, triumphali iterum pompa spe-

ꝯtandum exhibere, tibias inter atque concentus. Tuos vero ſacros olim in toga triumphos, quorum mihi ſilentium impono, æternum concinet admirabunda poſteritas, cui hoc vnum maxime inuideo, quod poterit geminatis triumphis,

CAPITOLINIS

addere

VATICANOS.

PRO-

PROTHEVS
SEV
VATICINIVM

YBRI quid cessas, Pater alme Tybri,
Pande, centenis sinuosa velis
Rostra, quid cessas, PIA Romuleis
Classica signis.

Solue, vicisti, tibi magnus auspex
Certior Protheus fauet, & frementū
Rector vndarum, tibi foederatis
Militat Austris.

Vrbis æternæ columen, COLVMNA
Magnus, ad pugnas iterum, ad Triumphos
Te vocat rursum Actiacos, ad arma,
Rursus, ad arma,

Ad nouas rursum ciet aura classes
Ad nouas rursum vocat vnda lauros
Ad suas, Isthmus rapit, & Propontis
Barbara fauces.

Fallor, ingentes Tyberina late
Remigant puppes freta, iamque terna
Classe, bellatrix pietas, superbos
Fertur in hostes.

Iungit æratas ab vtroque puppes
Littore, Hispanis famulata regnis
Agmina, ingentis moderator ingens
AVSTRIA Classis,
Iungit, & puppes leo bellicosas
Aliger centum, æquoreo triumphans
Marte, dotali, maris Imperatrix
Adria ponto.
Thracium toto licet vndet armis
Littus insurgens pelago, tegantque
Mille, cognatum mare, Bosphoranis
Carbasa ventis.
Mille lunatis freta vasta velis
Remiges scindant licet, & recurua
Mobiles errent, Scythica innatentes
Abiete Turres.
Tybri, vicisti, tua, si, COLVMNA
Magnus, & Sceptro potiore Princeps
Rostra ad Euxinas iubet euagari
Romula fauces.
Ille, seu ventis tumet æstuosis
Pontus, auritos Zephyros, & Euros
Lenè turgentes vocat, & vocati
Aequora mulcent.
An & ad bellum sociale, tristis
Nauita vmbrarum, & Stygiæ paludis
Portitor, qua non licet insepultos
Ducere manes,

Et ſuam toto Phlegetonte claſſem,
Tænari vires, Erebique centum,
Vna turmatim vehit, vna, centum
Cymba maniplos.

Tybri viciſti, licet ille dirus
Rector umbrarum, tibi foederatas,
Et Deo caras acies, iniquis
Prouocet armis.

Tybri, cognatas Erebi cohortes
Si mouent Thraces, Stygiumque contra
Vulgus audendum eſt, & Auerna, pugnandum
Agmina, contra eſt;

In tua vltrices rabioſa diræ
Damna inhorreſcant licet, infremantque,
Vt pia hoſtiles ſociata turbent
Foedera Erynnes.

Iamque ciuili rubuere ferro
Arma, iam pugnant ſocias in iras,
Bella iam muſſant, habitura nullos
Bella Triumphos.

At potens armis, tuus ille Tybri
Sanguis heroum, Latiæque ductor
Claſſis, audaces nouus inter hoſtes
Pugnat Achilles.

Ilicet forti generoſus auſu
Sternat vt Thraces, Aſiæque Regem
Sternat, irato, minor haud Achille
Fulminat haſtam.

Ille & insanos vbi miscet æstus
Flamma & hostiles caluere rixæ,
Inter æquatas acies, amico
Foedere iunctas.
Quantus annosa Pylius senecta
Classis Argiuæ Proceres, potenti
Mulcet interdum alloquio, & sonoræ
Flumine linguæ.
Talis, & magnus tuus ille Nestor
Consili gnarus, senio ille mentis
Maior, ast, æuo minor, & trecentis
Iunior annis.
Lenit insano leue vulgus æstu
Concitum, & sæuis in iniqua classem
Arma debacchantem odijs, amico
Foedere vtramque.
Iungit, inque hostem ciet arma Thracem;
Arma Romanus mouet arma ductor,
Et rebellantem regere, auspicato
Numine, classem.
Edocet, bellum tuba iam lacessit
Rostra subsidunt, viden, vt triremi
Vectus ingenti tonat, inque sæuos
Fulminat hostes.
Fulminat, certo metuendus ictu
Victor, & rursum Ambracias per vndas,
Maior Augustus, meliore felix
Omine pugnat.

TRI-

TRITON
SEV
PVGNA

AT quò frementes magne parens equos
Neptune, curru vectus eburneo,
(Quo frena tendis) quo ter ingens
Aequoreæ dominator aulæ.
Siste implicatis lora iugalibus,
Audin, canorus raucisono increpat,
Stridore Triton; & refuso
Vnda fremit, tremit vnda ponto.
Iam bella Thraces, iamque ferox Scytha,
In arma feruent, stringit acinacem.
Ferale sceptrum, classis, ingens
Odrisiæ, moderator Alim.
Hinc bella, fortes, tergemini Duces
COLVMNA Magnus, maior & AVSTRIA,
VENERIVSque in damna Thracum,
Adriacas sociauit alnos.
Iurata cælo pectora, foedere
Sancita amico, queis Pia, in impios
Armantur hostes sceptra, centum
Sceptra ducum famulata turmis.

Neptune, pugnas inter Achaicas,
Queis arsit ingens, Ilion, Ilion
Fumante Troia, cum resedit
In cineres, tenuesque flammas.
Sigea, non tot per freta, bellicas
Egere classes, mœnia cum tua,
Duces Micenei, & bilustri
Pergama, cum quaterent duello.
Cum lecta pubes Dorica, classicis
Aduecta Graijs, Dardanidum domos
Euertit, & fatale bellum
Pergameæ minitatur vrbi.
Neptune, multis horrida prælijs
Pugnata forti bella sub Ilio,
Omitte mirari, cadentis
Fumum & opes, cineresque Troiæ.
Licet feroci belliger impete
Aiax, & ipsis Cælitibus metus,
In arma Tydides, in ipsos
Arma rotet, furiosa diuos.
Fratresque Atridæ magnanimi licet,
Vlliqué Achilles cedere nescius,
Astuque Vlysses, prouidisque
Consilijs, generosus heros.
In arma surgant, Dardanidum licet,
Hinc bella magnus Priamides, mouet
Hector, renascentisque Troiæ
Conditor, Aeneadumque sospes,

Antenor audax, & tua, cælitum
Rex magne, proles Laomedontia;
In bella Sarpedon; in hostes,
Troiugenis fremat acer armis.
Spumauit altis aggeribus cruor,
Albentque canis, Acroceraunia
Maiora, Theucrorum & Pelasgorum
Ossibus, erubuere passim.
Exæstuanti Dardana sanguine
Ad littorales flumina vortices,
Viamque, nec Xanthus, nec ingens
Heu Simois reperire in æquor:
Tunc visus, heu quas; quas animas, mare
Iniuriosis fluctibus obruit,
Cum bella decertata, toto
Infremuere cruenta ponto
Alterna circum classica; cum ferox
Vrgeret hostes Hector, in Hectora
Cum sese Acchilles, fulminanti
Ense rapit, meditatus iras.
Neptune, Magnum Heroa COLVMNIVM
Sin bella in hostes horrida perfidos
Spectasse bellantem liceret;
Maior erit tibi, maior vnus.
Achille maior, maior & Hectore.
En qua citatis præcipitat fugam
Syrochus austris, solus vrget,
Solus in arma fremit COLVMNA.

Pertane,

Pertane, si Prætoria, si tua
Incensa flammis puppis inæstuat
COLVMNA, si nescis. COLVMNA
Fulmineos iaculatur ignes.
Vexilla signis mille bicornibus
Si cernis, Assam, fractaque robora,
Errare Naupactea circum
Littora, & Ambracias per vndas,
Disiecit, euertitque COLVMNIVS,
Hæc nempe Ductor, nec Pater Aeolus
Maiore quondam vi, triremes
Sæuijt in Phrigias, sonoris
Bacchatus Austris & crepitantibus
Luctatus Euris, cum pelago obruit
Classem fugacem, & membra passim
Dardanidum intumulata ponto.
Iacent auaro, fulmineum rotet
Scit quantus ensem, hastamque COLVMNIVS,
Et Turca, & imbellis Gelonus.
Magna, sed hac cecidisse dextra.
Laus magna, victis, emptaque funere
Sat glorioso vita rependitur,
Centena Thracum, fortis heros.
Lecta Ducum spolia, immolauit.
Vmbris & Orco. sic premit, impios,
Sic vincit hostes, Ausonidum potens
COLVMNA sic Thraces, superbosque
Odrisios domat, & triumphat.

SY-

S Y R E N
SEV
TRIVMPHVS

Rma quid Triton, quid opima toto
Aequore exundant spolia, insepultis
Nostra quid tantū, Ionias per vndas
Ossibus albent
Littora? en cursu vaga discolori,
Purpurans toto rubet vnda ponto,
Quin et in valles pelagi vsq;, & vsq;
Tethyos aulam. (ad

Murmur auditum, fremitusque late,
Et reluctantum velut inter æstus,
Horror armorum, strepitusque aquarum im-
mane frementum.

Arma fraternis iterumnè certant
Arma, ventosis odijs, in Eurum
Auster, inque Austrum Boreas, lacessunt
Mutua rursum

Bella, Phlegreis iterumnè campis,
Terra desuetas meditetur iras?
Et giganteos mouet annè rursum
Aetna tumultus?

Fare, ſic Regina potens, aquarum
Imperat, Triton age, quid moraris,
Adſum ego, tanti reditura, Syren
Nuncia plauſus,
Bella nec certant Aquilo, aut procellis
Africus, nullos fremit inter æſtus
Aetna, phlegreas tacitura nunquam
Aetna ruinas.
Vnus in Thraces metuendus hoſtes,
Romulus Mauors, ciet æqua noſtris
Bella ſub regnis male peruicaces
Victor in hoſtes.
Vicimus, Triton ait, & COLVMNA
Auſpice, effuſis mare plaudit vndis,
Vicimus, multo rubere cernin
Sanguine Tracum.
Littora, ad plauſus age bellicoſos,
Et triumphales famulata currus,
Feſta Syrenum noua blandientum
Agmina Syren
Duc, age, at cerno, en comites ab vndis
Remigant, lectæ comites, vt adſunt
Voce concordes, numerisque pulſant
Plectra ſonoris.
Ilicet tanti leuis aura plauſus
Non fuit, ponto fragor vſque ab imo
Creſcit, & vocis reſonantis, ingens
Ludit imago.

En hydaspeis operosa gemmis
Purpurat moles, & Erythra currus
Tota in auratos fluit, vndulato
Lucida textu:

Hæc tibi Princeps decora, adlaborat
Festa Syrenum manus; & superbam
Addit ad pompam, pretiosa auorum
Nomina Regum.

Cerne, vbi gemmæ irradiant, thiaras
Fingit vndanti triplices Iaspis
Crine, adoratum superis, & imis
Nomen obumbrat.

Nomen Augustum, Ausonidum Parentis
Nomen à forti minor esse Marte
Si potest, maius tamen & tuarum
Pondere laudum.

Grandius, Romæ pater, atque custos
Magne, at aduersum simili locatum
Nomen, hærebat solio, notatumque
Ordine certo;

Signat hæredem, latias habenas
Cura cui tandem regere; & coronas
Cingere augustas, redimita circum
Tempora frontem.

Omen ò quantum, libet auspicata
Laude sortiri, tibi Roma nomen
Dulce proh quantum; viden illa puri
Nectaris, illa

Mellis inuentrix, & alumna roris,
Ales, vt circum obsequiosa, amico
Hæret obtutu, & sibi dedicatum
Prouida nomen
Lambit, vt fingat, præit affuturum
Ominis tanti pretium, suæque
Laudis affinem, præit illa, certo
Omine famam.
Ilicet regnata Apibus salutat
Stemmata, & melli noua BARBERINO
Deuouet laudum decora, & verendum
Nomen adorat.
Aut COLVMNENSES, generosa fastos
Signat, & sceptris noua Vaticanis
Regna despondet, tibi dulciores
Melle, COLVMNA
Magne, cui mores, placidoque vernat
Ore maiestas, age BARBERINAS,
Aut COLVMNENSES, apis, ad curules
Instrue gemmas.
Hæc tibi, ò PRAESVL, simulata, PRINCEPS
Vota, dum Syren vouet, augurali
Luce virtutum, tua fata, disce,
Pronuba fata,
Mille in ingentes animas, beatum,
Disce quo crescis genus, & tuorum
Laude maiorum fruere, & futuris
Plaude triumphis.

SY-

SYRENVM
AC
NEREIDVM

MANIPVLI LVDIBVNDI
NEPTVNVS CVM TRITONIBVS LAVREATIS.

Ellitissima SYREN,
Clamosissime TRITON,
Agite alternos reddite plausus
Classis, laurigeris vecta triremibus
Solue per Ionios victricia carbasa flu-
Diues honorum regia classis, (*ctus*
Toto victrix æquore classis
Ambracios populata sinus,
Non tu purpureis foeta corallijs,
Sed multo Thracum resperfa cruore
Non velis pretiosa tumentibus ostro,
Sed laceris, fractisque hostilibus vndique signis.
Te Roma, portus Roma victorum, aluea
Expectat reducem Tybridis aureo.
Classis io victrix Tyberinæ sub ostia, victrix
Classis io nostris Prætoria remigat vndis,
Mellitissima SYREN,
Clamosissime TRITON,

Agi te

Agite alternos, reddite plausus.
Ambracios inter Scopulos, & Echinadas inter
Ioniosque sinus, & littora Naupactea,
Quæ magnum celebret fama COLVMNIVM,
Quis mihi prostratosque Duces, domitosque Tyrannos
Ingenti referat vulnere saucios.
Age Triton ære rauco
Nomina redde.
Assam fulmineo cadit obrutus ictu
Alim sanguineis tumulatur in vndis.
Age Triton, ære rauco
Nomina redde.
Præcipiti fugitiuus abit Lucialius Euro,
Captiuo infrendit Carealis compede vinctus,
Age Triton, ære rauco
Nomina redde.
Obruitur ponto Caracossa minanti.
Mæret in ignota Syrochus arena.
At quò scelestè, quò fugis
Dux Odrisiæ maximæ classis.
Age Triton, ære rauco
Nomina redde;
Quò, quò, vndis iter, quò miser, æquora
Quæ disiuncta procul subis,
Quo Pertane fugis, Pertane quis impulit ardor,
Quæ rabies Pertune, quis horror,
Quis timor, aut dolor, aut furor, increpat, incitat, vrget,
Rate veliuola, pede præcipiti, fuga volubili.

Ille ferox animis, indignatusque timere,
Et fugit, & laceram Ionio dolet æquore classem,
Hostes cedite, cedite Thraces
Sirochus, Caracossa, Alim, Luicalius, Assam,
Cedite, Pertane, & Carealis cedite, Thraces
Cedite, cedite Thraces.
Age præcipetes naufraga cursus
Celer Ionio Classis in æquore,
Fracta remis, nuda malis, intonata fluctibus,
Hostes cedite, cedite Thraces,
Et ferro, & facibus prostrati, & in æquore mersi
Cedunt, & furijs præcipitantibus
Martem indignantur, & arma.
Mellitissima SYREN,
Huc age comites, age Syrenas
Ad cantus, ad plectra voca Oceanitides omnes,
Adeste Syrenes, adeste,
Ad plectra Syrenes, ad cantus.
Adeste Syrenes, adeste
COLVMNA bello victor æquoreo meus
Tranquillat inquieta monstris æquora.
Horrenda Thracum monstra dum victor domat.
Adeste Syrenes, adeste,
Ad plectra Syrenes, ad cantus
COLVMNA Classe victor Odrisia meus,
Orbem sereno rursus illustrat die
Solem reducens, Thraciam Lunam fugans.
Adeste Syrenes, adeste,

Ad

Ad plectra Syrenes, ad cantus,
COLVMNA magno maior Augusto redis,
Non hoste victor foemina, aut trepido Scytha,
Sed Thrace domito victor ingenti redis.
Adeste Syrenes, adeste;
Ad plectra Syrenes, ad cantus,
Rostrata ponto qua COLVMNA, classicis
Armatur spolijs ardua, sistite,
Hic Martem æquoreum HEROA COLVMNIVM
Aeternis celebrate Triumphis.
Adeste Syrenes, adeste
Ad plectra Syrenes, ad cantus.
Adsumus omnes
Heroum sequimur gentilia signa tuorum,
Romana SYREN, adsumus
At, at recentes iungite laureas,
Palmisque nouas addite palmas.
Victrices iterum iuratis puppibus alnos
In Thraces agite, irruite, atque impellite remos,
Implete classes, ite vocantibus
Fatis Quirites, bella rursum
In trepidos hostes in Thracum armate ruinas.
Mellitissima SYREN,
Clamosissime TRITON,
Agite alternos reddite plausus.
Classis io victrix Tyberina sub ostia, victrix
Classis io nostris Prætoria remigat vndis.

F I N I S.